

Verzamelwoede fiscus kan botsen met privacy

Burger heeft er recht op te weten onder welke omstandigheden zijn recht op persoonlijke levenssfeer mag worden ingeperkt

Arthur Kan

De voortschrijdende digitalisering van de samenleving maakt het voor overheidsinstanties eenvoudig om massaal en ongespecificeerd informatie over burgers op te vragen. Ook de Belastingdienst maakt gebruik van verstrekende bevoegdheden om alledaags gedrag van burgers inzichtelijk te maken. Het recht op privacy dreigt daarbij in het gedrang te komen. Een voorbeeld van deze ontwikkeling betreft een recente uitspraak van het gerechtshof in Den Bosch. In kort geding vorderde de inspecteur van de Belastingdienst van het bedrijf SMSParking alle parkeergegevens (kenteken, plaats en tijd) van zijn klanten over het jaar 2012 ten behoeve van diverse belastingen.

De Belastingdienst heeft de bevoegdheid een informatieverzoek te doen, óók als de verzochte informatie geen betrekking heeft op met name genoemde belastingplichtigen en als op voorhand niet duidelijk is of de gegevens van belang zijn voor de belastingheffing bij een bepaalde belastingplichtige. Het fiscale recht voorziet er namelijk in dat iedere ondernemer verplicht is desgevraagd alle gegevens aan de inspecteur te verstrekken die van belang kunnen zijn voor de belastingheffing van een ander ('een derdenonderzoek').

Het staat buiten kijf dat de Belastingdienst over ruime controlebevoegdheden moet beschikken om tot een juiste

belastingheffing te kunnen komen. Toch voelt het niet goed dat de fiscus een enorme hoeveelheid gegevens zou mogen vorderen waarmee hij kan controleren wie, waar, wanneer was, en dan ook nog zonder zijn vordering toe te spitsen op bepaalde personen. Het roept de vraag op waar de grenzen liggen bij informatievergaring door de Belastingdienst.

Het Europese Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden beschermt het recht op privacy. Hierop mag de overheid inbreuk maken, maar alleen onder strikte voorwaarden, die waarborgen dat sprake is van een maatregel die noodzakelijk is in een democratische samenleving. Het hof Den Bosch oordeelde dat het derdenonderzoek van de Belastingdienst geen ongerechtvaardigde inbreuk vormt op het recht op privacy van de klanten van SMSParking.

Daar kun je ook anders over denken. Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens heeft in het Bernh Larsen-arrest van 14 maart 2013 beslist dat een informatieverzoek een nauwkeurig afgebakende wettelijke basis dient te hebben en procedurele waarborgen moet omvatten tegen misbruik van bevoegdheid. De burger moet dus weten onder welke omstandigheden zijn recht op privacy

Wet schrijft voor dat persoonsgegevens alleen voor bepaalde doeleinden mogen worden verzameld

mag worden ingeperkt. De informatiebevoegdheid van de Belastingdienst is echter dermate ruim geredigeerd dat deze randvoorwaarde niet lijkt te worden voldaan. Bovendien ontbreekt een effectieve rechtsingang in het fiscale recht om tegen (de omvang van) een derdenonderzoek in rechte op te komen. Tegende achtergrond lijkt een onbegrensd derdenonderzoek ook op gespannen voet te staan met de Wet bescherming persoonsgegevens. Die wet, waaraan de fiscus is gehouden, bepaalt namelijk dat persoonsgegevens alleen voor welbepaalde en uitdrukkelijk omschreven doeleinden mogen worden verzameld, slechts voor zover die gegevens ter zake dienend en niet bovenmatig zijn.

Op grond van een resolutie van de staatssecretaris van Financiën van 22 maart 1989 mogen vragen die geen betrekking hebben op met name genoemde belastingplichtigen alleen op landelijk niveau door de Fiod worden gesteld, mede ter voorkoming van concurrentievervalsing. Meer algemeen schrijft diezelfde resolutie terughoudendheid voor als het gaat om derdenonderzoek door de Belastingdienst. De praktijk wijst uit dat deze uitgangspunten niet door de inspecteur worden nageleefd. Het is daarom de hoogste tijd dat de staatssecretaris nagaat in hoeverre de verzamelwoede van de Belastingdienst zich verhoudt met de regels omtrent privacy en zijn eigen resolutie.

Arthur Kan is advocaat bij KanPiek Fiscale Advocatuur.